

Teosoofien toiminta Indiassa.

I.

Aina siitä saakka kun madame H. P. Blavatsky ja eversti H. S. Olcott, teoreettisen elämäntutkimuksen ensimmäiset julistajat meidän vuosisadallamme ja Amerikan Teosoofisen Seuran perustajat (v. 1875), muuttivat Indiaan lopulla 70-lukua tutkimaan sen muinaisaikaista kirjallisuutta, siitä saakka India on ollut useain eteväin teosoofien erityisen huomion esineenä. Teosoofisen liikkeen tehtävä on nimittäin vapauttaa ihmiset intellektuaalisesti sekä dogmatismista että materialismin kahleista, herättää heissä eloon uinuva eettinen henki ja sen kautta saattaa heidät käytännössä tunnustamaan kaikkien olentojen yleinen veljeys. Voittaaksensa tämän päämäärän se työskentelee pääasiallisesti lähemmän yhdyssiteen aikaansaamiseksi Itä- ja Länsimaitten välille. India, ihmeiden maa, on uskontojen ja viljelyksen kehto. Henkisessä mielessä niin korkeaa sivistystä kuin muinaisen Indian, ei sittemmin mikään kansa ole kyennyt näyttämään. Sitä todistaa se suunnaton kirjallisuus, jota kateellisesti vartioidaan temppelien kätköissä ja josta vain vähäpätöinen osa on joutunut eurooppalaisten käsiin, riittäväinen silti herättämään ihmettelyämme ja ihailuamme. Indian saattaa sanoa laskeneen perustan vastaisten viljelyksien henkiselle sisällölle. Eivätkö Egypti ja Kaldea Indiasta saaneet viisauttansa ja eikö Egypti ollut Kreikan henkinen äiti? Samalla kuin India sai perijänsä, samalla ehtyi sen oma luomisvoima. Sitten satojen, kenties tuhansien vuosien hamaan meidän päiviin tuon ihmeellisen maan ulkonaisesti oli eläminen paljaastaan vanhoista muistoista, nuorekas elinvoima oli siirtynyt Länsimaahan.

Mutta ei vielä unohtunut sen viisaus, ja senpä juuri teosoofinen liike oivalsi. Vielä ei ollut Aryavasta ilmoittanut runsasta henkistä kokemustaan nuorimmalle lapselle Lännessä, ja sen tähden ei äiti saanut ennen manalle mennä kuin lapsi oli täysikäiseksi tullut. Sitenpä teosoofinen liike on tahtonut herättää länsimaalaisessa halua Idän viisauteen ja samalla kertaa vuodattaa uutta elinvoimaa uinuviin itämaalaisiin. Turhaa ei ole ollut tämä työ. Euroopassa ja Amerikassa tuntee lähes jokainen nuo vanhat indialaiset opit oikeuden laista (Karma) ja jälleensynnynnästä eli reinkarnatsioonista, itämaista ajatustapaa „on ilmassa“ – sitä osottaa kyllin viime vuosien kaunokirjallisuus. Ettei toinenkaan puoli työstä, Indian herätys mene turhaan, sen seuraavassa parilla tosiseikalla osotamme.

E.

(Päivälehti 1899, N:o 28, Helsingissä, Keski- ja Lounais-Suomen 1 p. Helmikuuta 1899, s. 4, palsta 2.)

Teosoofien toiminta Indiassa.

II.

Singaleesit Ceylonin saarella ovat buddhalaisia. Kuten muuallakin Itämailla oli siellä heidänkin uskontonsa vaipunut horrokseen ja seurauksena siitä oli luonnollisesti, että buddhismi näytti kylmältä hengettömältä järkiuskolta niistä eurooppalaisista, jotka kävivät buddhanuskoisissa maissa ja samainen käsitys tavataan tänäänkin oppineilla ja teologeilla Euroopassa.

Madame Blavatsky ja översti Olcott, jotka olivat tutkineet buddhismia sen puhtaassa ja alkuperäisessä muodossa, oivalsivat heti, minkä erehdyksen eurooppalaiset olivat tehneet, syyttäessään buddhismia uskonnollisen innostamiskyvyn puutteesta. Tämä puute oli de facto buddhalaisissa, mutta ei heidän uskonnossaan. Kunpa heidät vain saisi herätetyiksi uuteen eloon, niin Buddhan oppi on kyllä esiintyvä oikeassa valossaan.

Ja översti Olcott löysi vaikutusalsansa singaleesien keskuudessa. Matkustelemalla ja pitämällä esitelmiä elvytti hän maan asujanten harrastuksen melkein unohtuneeseen lapsuudenuskoon, Buddhan ylhäisiin oppeihin, ja saattoi heidät oivaltamaan, että tie uskonnon uudesta-syntymiseen kävi nuorten ja lasten kasvatuksen kautta. Kansanopetus oli kokonaan lähetyspappien, suurimmaksi osaksi katolilaisten, käsissä. Se se nyt oli muodostettava kansallisesti buddhalaiseksi. Monet etevät singaleesit liittyivät heti översti Olcottiin, ensimmäisenä heistä iäkäs Adam's Peak'in temppelin ylimmäinen pappi, H. Sumangala. Olcott kirjoitti buddhalaisen katkismuksen eteläisen kirkon kaavain mukaan, sen tarkasti ja hyväksyi Sumangala käytettäväksi opetuksessa, ja on se käännetty useimpiin eurooppalaisiin kieliin. Kauan ei kestänyt, ennenkuin ehdotus perustaa buddhalaisia kouluja saatiin hyväksytyksi, ja vaikka ne aluksi olivat luonteeltaan yksityisiä, niin nyttemmin suurin osa niistä nauttii valtioapuakin.

Lopulta vuotta 1896 oli koulujen luku Ceylonilla 88, vuonna 1897 oli 64 valtion rekisteröimää koulua (50 poikakoulua ja 14 tyttökoulu). *) Oppilaiden luku nousi vuonna 1897 yhteensä neljääntoista tuhanteen yhtätoista tuhatta vastaan edellisenä vuotena. Moniaat näistä kouluista ovat Teosoofisen Seuran ylivalvonnan alaisina.

Nämä luvut osottanevat kohdaltaan, mikä sytyttävä ja elinvoimainen uskonto buddhismi on, kunhan oikeaa ääntä kosketellaan. Mutta Ceylonin buddhalaisten toiminta ei ole rajoittunut ainoastaan lastenkasvatukseen. Suuria ponnistuksia tehdään naisen korottamiseksi sekä yhteiskunnallisessa että alyllisessä katsannossa. Colombossa on seura, joka johtaa naiskasvatusta, ja tähän seuraan kuuluu melkein yksinomaan singaleesinaisia. Onpa myöskin översti Olcottin välityksellä hankittu täydellinen vapaus buddhalaiselle uskonnonharjoitukselle ja vapaus singaleeseille mennä avioliittoon tarvitsematta kääntyä englantilaisen tuomioistuimen tai lähetysaarnajain puoleen. Uskonnonkongressiin Chicagossa 1893 otti osaa eräs lähetysaarnaja Ceylonilta, H. Dharmapola, edustaen buddhismia. Ceylonilta on myös lähtenyt tuuma koettaa aikaansaada yhdistys ja sopimus pohjoisten ja eteläisten buddhalaiskirkkojen välillä, jotka enemmän kuin tuhat vuotta olivat olleet eronneina. Översti Olcottin käytyä Jaapanissa tämä aate osaksi todellistui sen kautta, että jonkinlaisen yhteisen buddhalaisen uskontunnustuksen allekirjoittivat monet Japanin, Birman ja Ceylonin papit, jotka sillä tahtoivat selittää, että heidän uskontonsa, huolimatta kaikista eri lahkoista, kuitenkin pohjaltaan on yksi ja sama. (Nämä tiedot on otettu „Teosofisk Tidskrift'in“ eri vuosikerroista).

Kaikkiin näihin pyrintöihin Teosoofinen Seura on ottanut tehokasta osaa, eikä sentähden voi muuta sanoa kuin että sen työ on ollut siunausta tuottavaa mitä buddhalaisiin tulee. Katsokaamme nyt, mitä on tekeillä hindulaisia varten.

*) Koulujen luku mahtaa nyt olla melkoisen korkeampi (k. Theos. Review, tammik. 99).

E.

(*Päivälehti* 1899, N:o 29, Helsingissä, Torstaina 2 p. Helmikuuta 1899, s. 3, palsta 8, s. 4, palsta 1.)

Teosoofien toiminta Indiassa.

III.

Ennen muinoin, kun Intia oli loistavan kulttuurinsa huipulla, oli uskonto eloa-antava aines kaikessa elämässä, sekä yksityisessä että julkisessa. Vielä tänäkin päivänä on hindulaisen brahmiinin jokapäiväinen elämä kauttaaltaan pitkä uskonnollinen seremonia, mutta niistä muodoista, jotka ovat säilyneet, on henki kaikonnut. Sitä vastoin oli Indian suuruuden aikana uskonnon henki kaikkien elämänmuotojen luoja. Papit olivat kansakunnan etustajia, pyhiä elämältään, filosofisesti ja tieteellisesti sivistyneitä. Kuka ikänä, joka oli tietämätön uskonnosta eikä pannut huomiota hindulaisen moraalien ylväihin vaatimuksiin, katsottiin raakalaiseksi ja kehittymättömäksi luonteeksi eikä hänelle saatettu uskoa edesvastuullisia virkoja ja toimia. Nuorison kasvatuksessa pantiinkin suurin paino luonteen sopusointuiseen muodostamiseen.

Uskonnon rappeutumista seurasi myöskin kansakunnan rappeutuminen. Tosi viisaat, joita kansa ei enää kunnioittanut, vetäytyivät pois, ja vielä tänäänkin nuori hindulainen, joka ikävöi sitä viisautta, mikä muinoin oli hänen kansansa oma, lähtee metsiin tai yksinäisiin temppeleihin etsimään pyhiä erakkoja ja yogeja.

Useimmat sivistyneet hindulaiset ovat kumminkin meidän vuosisadallamme nauttineet tykkönään toisenlaista opetusta. Sitten kun Englanti valloitti Indian ja korotti sen brittiläisen keisarikunnan arvoon, se katsoi myöskin velvollisuudekseen suoda vanhalle Aryavartalle kaikki eurooppalaisen sivistyksen edut. Tästä ei olisi muuta kuin hyvää sanottava, ellei uskonnon erilaisuutta olisi ollut olemassa. Niissä kouluissa ja yliopistoissa, jotka Englanti perusti hindulaisen nuorison kasvatusta varten, ei sentähden opittu mitään uskontoa. Jos kristinusko olisi tullut pakolliseksi, olisivat koulut jääneet työpöyhiksi oppilaista – ja kukapa eurooppalainen taas olisi uskolla ja vakaumuksella ottanut opettaakseen Brahman uskontoa? Ken olisikaan ollut pätevä siihen? Uskonnollinen kasvatusta jätettiin brahmiinien huostaan, jotka eivät tunteneet länsimaista oppineisuutta, ja siten tämä kasvatusta tavallisesti laiminlyötiin. Mikä oli seuraus? Maan toivo, Indian nuoriso kasvoi enimmäkseen eurooppalaisesti sivistyneiksi sekularisteiksi ja materialisteiksi – kautta monien miespolvien.

Kiitos olkoon Teosoofisen Seuran, näyttää kumminkin nyt siltä kuin paremmat ajat koettaisivat hindulaisillekin. Vähää ennenkuin madame Blavatsky ja översti Olcott muuttivat Indiaan, oli siellä esiintynyt eräs puhtaan alkuperäisen hinduismien apostoli, Yogi Svâmi Dayanand Sarasvati, nyttemmin kautta rantain mainion arjalaisen seuran (Arya – Somaj'in) perustaja. Hänen pyrintönsä, herättää eloon muinainen arjalainen henkisyys liittyivät tehokkaasti teosoofitkin, ja kaikkien yhteiset ponnistukset vaikuttivat niin suurta edistystä, että kun madame Blavatsky vaipui vaineille, yleinen mielipide oli täydesti muuttunut. Ja niin voitiin vihdoinkin vuonna 1896 esittää ehdotus perustaa hindulainen oppilaitos. Tämän ehdotuksen nosti Annie Besant.

Kova nälänhätä pani kuitenkin esteitä uuden suunnitelman välittömälle toteuttamiselle, ja vasta heinäkuussa 1898 perustettiin Benareessa niin kutsuttu „Central Hindu College“; se sai johtajakseen toht. A. Richardsonin ja pysyi aluksi pystyssä yksityisten, asiaan innostuneiden kustannuksella. Nyt on kuitenkin suunnitelma laajennettu ja „Theosophical Review'in“ tammikuun vihkossa kerrotaan prospektin sanallinen sisältö, josta tahdomme poimia seuraavat tiedot:

Laitos on Hänen Korkeutensa, Benareen Mahârâjan suojeluksella, ja tämä ruhtinas on myöskin lahjoittanut maa-alan tulevia rakennuksia rakennuksia varten. Hallintoneuvostoon kuuluu seitsemäntoista jäsentä, joiden joukossa teosoofit Annie Besant, översti Olcott ja Mr Bertram Keightley, M. B., ovat ainoat eurooppalaiset, kaikki muut ovat hindulaisia gentlemanneja,

pandiitteja, professoreita ja virkamiehiä, joiden parvessa huomataan Chicagon uskonnonkongressista tuttu professori Gyanendra N. Chakravarti, M. A., L. L. B.

Laitokseen kuuluu koulu, opisto (the College) oppilaskoti (the boardinghouse) ja voimisteluosasto. Koulu tulee seitsenluokkainen ja opistokurssit vastaavat osittain meikäläisiä yliopistollisia opintoja. Central Hindu College on myös asianomaisesti yhdistetty Allahabadin yliopistoon, niin että oppilaat esteettä saavat jatkaa kurssejaan ja ottaa akateemisia arvoja.

Opetus Central Hindu Collegessa ei nimittäin mitenkään laiminlyö länsimaista sivistystä. Kaikkea, mikä siinä on arvokasta, sen tiedettä ja sen filosofiaa, opetetaan rinnan Indian ikivanhan filosofian ja tieteen kanssa ja tutkiellaan tämän henkisessä valossa. Ja punaisena lankana kulkee läpi kaiken ja kannattaa kaiken se jalo henki ja syvästi siveellinen uskonnollisuus, joka on hinduismiin leimana, vanhimman arjalaisen rodun uskonnoista ja kaikkien muiden äidin.

Erikoista painoa pannaan oppilaskotiin, uskonnolliseen ja siveelliseen kasvatukseen, opettajain ja oppilaiden väliseen suhteeseen sekä sanskriittiopintoihin.

Pensionaatti eli oppilasten yhteinen koti, koko laitoksen sydän, se, josta perustajat enimpää toivovat tulee olemaan jonkun brahminin johdannon alla, joka on tunnettu mallikelpoisesta elämästään ja uskonnollisuudestaan ja omaa lempeän isällisen mielenlaadun. Täällä oppilaat ovat kasvavat sen puhdistavan vaikutuksen alaisina, joka lähtee rakkaudesta uskontoon ja antaumuksesta sille, eivätkä he tule oppimaan sitä ainoastaan teoreettisten ohjesääntöjen kautta, vaan ennemmin jokapäiväisen elämän käytännössä, niin että myöhemmin elämässä heidän kouluaikinsa on pysyvä mielessä pyhitettynä muistona, kehottaen jaloon toimintaan.

Joka aamu tulee pandiitti (hindulainen oppinut) selittämään kokoontuneille oppilaille, Shastroista (pyhistä kirjoista) otettua tekstiä. Muuten tullaan teoreettista uskonnon opetusta enimmäkseen antamaan julkisissa esitelmissä opistossa ja tarkoituksessa saattaa kuulijain tietämykseen ne korkeat aatteet, jotka inspireerasivat muinaisajan Viisaita. Sillä uskonto on erottamattomasti liitetty moraalisiin.

Opettajan ja oppilaan väliseen suhteeseen katsoen mainittakoon, että yhdistävä rengas on oleva rakkaus ei raha. Opettajat, joilla ei ole persoonallista intressiä oppilaihinsa vaan antavat opetustaan toisellaisista „velvollisuudentunteista“, eivät löydä sopivaa vaikutusala Central Hindu Collegessa. Opettaja on rakastava laitosta, oleva ylpeä siitä, elävä sen menestykseksi ja antava oppilailensa ylvään, totisen, kunnan, hienotunteisen ja voimakkaan miehen esikuvan.

Sanskriittiopintoihin pannaan erikoinen paino, koska toivotaan oppilaiden joukossa tavattavan nuorukaisia, joilla on halua ja taipumusta syvällisempiin kotimaan suunnattoman kirjallisuuden tutkimuksiin – nuorukaisia, jotka voivat kasvaa miehiksi kykeneviksi palauttamaan voimaan Indian vanhan kunnian ja lahjoittamaan Länsimaalle arvollisia esityksiä sen kirjallisuudesta. Sillä sen syvyyttä ei milloinkaan käsitetä ulkopuolella Indiaa jolleivät käännöksiä toimita, miehet, jotka täydelliseen oppineisuuteen liittävätkin kunnioittavaa uskoa siihen uskontoon, jota Indian kirjallisuus julistaa.

Sellainen on tämän huomattavan kasvatuslaitoksen kaavailu – tulkoon tuuman osaksi koko se menestys, minkä se ansaitsee! Vaikka alotteet ovat teosoofit tehneet, jotka uskoltaan ovat universaalisia, on liike kuitenkin kaikenkin aito hindulainen – sekin todiste siitä valistuneesta suvaitsevaisuudesta, mikä vallitsee Teosoofisessa Seurassa. Samaisen Seuran menestyksen Ceylonilla pitäisi myöskin olla vakuutena siitä, että tämä uusi hanke on oleva yhtä siunausta tuottava. Suuri, kansallinen rahankeräys lienee paraikaa käymässä Indiassa, noin kaksi ja puoli miljoonaa markkaa on kohta tarpeen. Lahjoituksia vastaanotetaan ulkolaisilta ystävilä ja lähetetään osotteella Hindu College Accoant, Brak of Bengal, Benares.

(*Päivälehti* 1899, N:o 34, Helsingissä, Tiistaina 7 p. Helmikuuta 1899, s. 3, palstat 4-6.)